

Metodický list

Ceny zemědělských výrobců**I. Definice a obsah**

Index cen zemědělských výrobců byl počítán z nominálních cen vybraných zemědělských výrobků. Šlo se o realizační ceny vybraných výrobků spadajících do oddílů 01 a 05 SKP (Standardní klasifikace produkce), určených výhradně pro vnitřní trh. Ceny byly očištěny od daně z přidané hodnoty.

II. Zdroje a metodika zjišťování

Ceny zemědělských výrobců byly zjišťovány státním statistickým výkazem Ceny Zem 1-12 za 95 rozhodujících zemědělských výrobků (63 rostlinných výrobků včetně ovoce a zeleniny a 32 živočišných výrobků). U většiny živočišných výrobků byly určeny jakostní třídy u dané komodity.

ČSÚ ceny zjišťovalo měsíčně u cca 500 vybraných výrobců v zemědělství.

III. Členění

V databázi byly publikovány tyto indexy

- a) předchozí období = 100
- b) stejné období předchozího roku = 100
- c) průměr roku 2005 = 100
- d) podíl klouzavých průměrů indexu typu "c" (průměru indexů za posledních 12 měsíců k průměru za předchozích 12 měsíců)

Index cen zemědělských výrobců byl dále členěn na rostlinné výrobky a živočišné výrobky.

IV. Způsob výpočtu

Průměrné měsíční ceny sledovaných výrobků byly vypočítávány prostým aritmetickým průměrem z cen jednotlivých výrobců podle územního členění. Měsíční ceny jednotlivých výrobků byly porovnávány s jejich průměrnou celoroční cenou v roce 2005.

Průměrná celoroční cena reprezentanta v roce 2005 byla spočtena jako vážený aritmetický průměr z jejich cen v průměrných měsíčních cenách roku 2005, váhami jsou relativní měsíční podíly fyzických objemů výrobků na celoroční produkci.

Index byl počítán na základě cen za vybrané komoditní položky agregací jednoduchých cen reprezentantů do úhrnu pomocí výpočetního vzorce Laspeyresova

$$I = \frac{\sum p_1 \cdot p_0 \cdot q_0}{\sum p_0 \cdot q_0} \cdot 100$$

p_1 – cena ve sledovaném období

p_0 – cena v základním období

$p_0 q_0$ – stálá váha – v základním období (struktura tržeb za zemědělskou produkci).

Měsíční indexy cen jednotlivých výrobků (reprezentantů) byly počítány podílem jejich průměrné ceny za příslušný měsíc a průměrné celoroční ceny roku 2005.

Měsíční indexy agregované až do úrovně „zemědělské výrobky úhrnem“ byly počítány jako vážené aritmetické průměry příslušných výrobků. Váhové podíly se stanovovaly pro výrobky i pro jejich agregáty a jsou rozděleny na sezónní (ovoce a zelenina) a nesezónní většinou část. Tyto váhové podíly mají stejnou hodnotu v každém měsíci roku. Pouze u agregace ovoce a zelenina (sezónní vliv) se využívalo vah, které se v jednotlivých měsících roku od sebe odlišovaly. Nominálnímu součtu 1000 je roven součet stálých vah nejvyšší agregace „zemědělská výroba celkem“. Základním obdobím indexu jsou tržby a množství za rok 2005.

V. Změna metodiky

V rámci revize, která se uskutečnila v roce 2005, byl revidován výběr reprezentantů. Počínaje daty za leden 2013 došlo k standardní revizi indexu cen zemědělských výrobců. Účelem revize byla aktualizace systému tvorby cenové statistiky, a to zejména z důvodů nahromaděných změn v reálné popisované oblasti. Tato aktualizace se týká výběrových souborů reprezentantů a respondentů, váhového schématu, cenového základu a konceptu výpočtu. V rámci této revize byl revidován výběr reprezentantů a respondentů, byl stanoven nový cenový a indexní základ a zavedena nová váhová struktura na bázi struktury tržeb za zemědělskou produkci v jednotlivých měsících. Cenové indexy zemědělských výrobců jsou od ledna 2013 počítány na nových váhových schématech odvozených od průměru tržeb za roky 2009, 2010 a 2011. Indexy jsou počítány k novému cenovému základu průměr roku 2010 = 100. Zrevidovaná časová řada bazických cenových indexů, spočtená na novém váhovém schématu za roky 2010, 2011 a 2012, je současně publikována se zpětnou platností při své první publikaci za leden 2013, přičemž časové řady k základu 2005=100 a 2010=100 se v letech 2010 až 2012 liší, včetně od nich odvozených hodnot růstu těchto indexů. Nově tedy platí časová řada k základu 2010=100.

VI. Vykazující subjekty

Vykazujícími subjekty byli vybraní výrobci v zemědělství.